

Υπόθεση C-126/20

Σύνοψη της αιτήσεως προδικαστικής αποφάσεως κατά το άρθρο 98, παράγραφος 1, του Κανονισμού Διαδικασίας του Δικαστηρίου

Ημερομηνία καταθέσεως:

6 Μαρτίου 2020

Αιτούν δικαστήριο:

Verwaltungsgericht Berlin (Γερμανία)

Ημερομηνία της αποφάσεως του αιτούντος δικαστηρίου:

24 Φεβρουαρίου 2020

Προσφεύγουσα:

ExxonMobil Production Deutschland GmbH

Καθής:

Ομοσπονδιακή Δημοκρατία της Γερμανίας, εκπροσωπούμενη από το Umweltbundesamt Deutsche Emissionshandelsstelle

---

Αντικείμενο της διαφοράς της κύριας δίκης

Προβολή αποφάσεως κατανομής που εξέδωσε η Deutsche Emissionshandelsstelle [γερμανική υπηρεσία εμπορίας δικαιωμάτων εκπομπής (DEHSt)] – Έννοια του όρου «υποεγκατάσταση δείκτη αναφοράς θερμότητας» – Έννοια του όρου «υποεγκατάσταση εκπομπών διεργασίας» – Ζητείται να διευκρινιστεί η σχέση μεταξύ κατανομής βάσει του δείκτη αναφοράς θερμότητας και κατανομής βάσει των εκπομπών διεργασίας

Αντικείμενο και νομική βάση της προδικαστικής παραπομπής

Ερμηνεία του δικαίου της Ένωσης, συγκεκριμένα της αποφάσεως 2011/278/ΕΕ· νομική βάση: άρθρο 267 ΣΛΕΕ

Προδικαστικά ερωτήματα

1. Στην περίπτωση του διοξειδίου του άνθρακα (CO₂) που ελευθερώνεται στην ατμόσφαιρα σε σχέση με την επεξεργασία φυσικού αερίου (σε μορφή όξινου αερίου) κατά τη λεγόμενη διεργασία Claus μέσω του διαχωρισμού του ενυπάρχοντος στο φυσικό αέριο CO₂ από το μείγμα αερίων, πρόκειται για εκπομπές που προκύπτουν, κατά την έννοια του άρθρου 3, στοιχείο η', πρώτο εδάφιο, της αποφάσεως 2011/278/ΕΕ της Επιτροπής, ως αποτέλεσμα της διεργασίας που αναφέρεται στο άρθρο 3, στοιχείο η', σημείο ν;

2. Μπορούν να «προκύπτουν», κατά την έννοια του άρθρου 3, στοιχείο η', πρώτο εδάφιο, της αποφάσεως 2011/278/ΕΕ της Επιτροπής, εκπομπές CO₂ ως αποτέλεσμα μιας διεργασίας, στην οποία το CO₂ που ενυπάρχει στην πρώτη ύλη ελευθερώνεται στην ατμόσφαιρα χωρίς να δημιουργείται μέσω της διαδικασίας αυτής επιπλέον CO₂, ή απαιτεί η εν λόγω διάταξη να δημιουργείται απαραίτητα το ελευθερούμενο στην ατμόσφαιρα CO₂ για πρώτη φορά ως αποτέλεσμα της διεργασίας;

3. «Χρησιμοποιείται» ανθρακούχος πρώτη ύλη κατά την έννοια του άρθρου 3, στοιχείο η', σημείο ν, της αποφάσεως 2011/278/ΕΕ της Επιτροπής όταν, στη λεγόμενη διεργασία Claus, χρησιμοποιείται για την παραγωγή θείου το φυσικό αέριο που προκύπτει στη φύση, ενώ το ενυπάρχον στο φυσικό αέριο CO₂ ελευθερώνεται στην ατμόσφαιρα κατά τη διαδικασία αυτή χωρίς το ίδιο να συμμετέχει στη σχετική χημική αντίδραση, ή προϋποθέτει η έννοια της «χρήσεως» αναγκαστικά ότι ο άνθρακας συμμετέχει στην σχετική χημική αντίδραση ή και ότι είναι αναγκαίος για αυτήν;

4. Σε περίπτωση καταφατικής απαντήσεως στα ερωτήματα 1 έως 3:

Βάσει ποιου δείκτη αναφοράς γίνεται η χορήγηση δωρεάν δικαιωμάτων εκπομπής όταν μια εγκατάσταση υποκείμενη στις σχετικές με την εμπορία δικαιωμάτων εκπομπής υποχρεώσεις πληροί τόσο τις πραγματικές προϋποθέσεις δημιουργίας μιας υποεγκατάστασης με δείκτη αναφοράς θερμότητας όσο και τις πραγματικές προϋποθέσεις δημιουργίας μιας υποεγκατάστασης εκπομπών διεργασίας; Προηγείται η απαίτηση χορηγήσεως δικαιωμάτων με δείκτη αναφοράς θερμότητας της απαιτήσεως κατανομής για εκπομπές διεργασίας ή προηγείται η απαίτηση κατανομής για εκπομπές διεργασίας, ως ειδικότερη, του δείκτη αναφοράς θερμότητας και του δείκτη αναφοράς καυσίμου;

5. Σε περίπτωση καταφατικής απαντήσεως στα ερωτήματα 1 έως 4:

Μπορούν απαιτήσεις χορηγήσεως πρόσθετων δωρεάν δικαιωμάτων εκπομπής να ικανοποιούνται, για την τρίτη περίοδο εμπορίας, μετά το τέλος της τρίτης περιόδου εμπορίας με δικαιώματα της τέταρτης περιόδου εμπορίας, όταν η ύπαρξη μιας τέτοιας απαιτήσεως χορηγήσεως δικαιωμάτων διαπιστώνεται δικαστικώς για πρώτη φορά μετά τη λήξη της τρίτης περιόδου εμπορίας, ή παύουν να υφίστανται, κατά τη λήξη της τρίτης περιόδου εμπορίας, απαιτήσεις χορηγήσεως δικαιωμάτων που δεν έχουν ακόμη ικανοποιηθεί;

Παρατιθέμενες διατάξεις του δικαίου της Ένωσης

Οδηγία 2003/87/EK του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 13ης Οκτωβρίου 2003, σχετικά με τη θέσπιση συστήματος εμπορίας δικαιωμάτων εκπομπής αερίων θερμοκηπίου εντός της Κοινότητας και την τροποποίηση της οδηγίας 96/61/EK του Συμβουλίου (ΕΕ 2003, L 275, σ. 32), όπως τροποποιήθηκε με την οδηγία 2009/29/EK του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 23ης Απριλίου 2009 (ΕΕ 2009, L 140, σ. 63), και εσχάτως με την απόφαση (ΕΕ) 2015/1814 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 6ης Οκτωβρίου 2015 (ΕΕ 2015, L 264, σ. 1), άρθρο 2, άρθρο 10α, παράγραφοι 1 και 4, άρθρο 13, παράρτημα Ι

Απόφαση 2011/278/ΕΕ της Επιτροπής, της 27ης Απριλίου 2011, σχετικά με τον καθορισμό ενωσιακών μεταβατικών κανόνων για την εναρμονισμένη δωρεάν κατανομή δικαιωμάτων εκπομπής κατ' εφαρμογή του άρθρου 10α της οδηγίας 2003/87/EK του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου (ΕΕ 2011, L 130, σ. 1), όπως έχει τροποποιηθεί, άρθρο 3, στοιχείο γ' και στοιχείο η', σημείο ν

Απόφαση (ΕΕ) 2015/1814 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 6ης Οκτωβρίου 2015, σχετικά με τη θέσπιση και τη λειτουργία αποθεματικού για τη σταθερότητα της αγοράς όσον αφορά το σύστημα εμπορίας δικαιωμάτων εκπομπής αερίων θερμοκηπίου και την τροποποίηση της οδηγίας 2003/87/EK (ΕΕ 2015, L 264, σ. 1), έβδομη αιτιολογική σκέψη.

- Έγγραφο καθοδηγήσεως εκδοθέντα από την Επιτροπή σχετικά με την εμπορία δικαιωμάτων εκπομπής

Guidance Document n°8 on the harmonized free allocation methodology for the EU-ETS post 2012 Waste gases and process emissions sub-installation

Παρατιθέμενη νομολογία του Δικαστηρίου

Απόφαση της 8ης Σεπτεμβρίου 2016, Borealis κ.λπ. (C-180/15, EU:C:2016:647, ιδίως σκέψεις 62 και 69)

Απόφαση της 20ής Ιουνίου 2019, ExxonMobil Production Deutschland (C-682/17, EU:C:2019:518)

Παρατιθέμενες εθνικές διατάξεις

Gesetz über den Handel mit Berechtigungen zur Emission von Treibhausgasen [νόμος περί εμπορίας δικαιωμάτων εκπομπής αερίων θερμοκηπίου (TEHG του 2011)] της 27ης Ιουλίου 2011· άρθρο 9, παράγραφοι 1 και 6, παράρτημα Ι, μέρος 2, σημείο 1

Verordnung über die Zuteilung von Treibhausgas-Emissionsberechtigungen in der Handelsperiode 2013 bis 2020 [κανονιστική πράξη σχετικά με την κατανομή δικαιωμάτων εκπομπής αερίων θερμοκηπίου κατά την περίοδο εμπορίας 2013 έως 2020] [Zuteilungsverordnung 2020 (κανονιστική πράξη κατανομής 2020) – ZuV 2020], ως είχε στις 26 Σεπτεμβρίου 2011· άρθρο 2, σημείο 29 (στοιχείο κατανομής με εκπομπές διεργασίας), στοιχείο b, υπό dd) και ee), και στοιχείο c, σημείο 30 (στοιχείο κατανομής με δείκτη αναφοράς θερμότητας)· άρθρο 3, παράγραφος 1 (δημιουργία στοιχείων κατανομής)

Verordnung über die Zuteilung von Treibhausgas-Emissionsberechtigungen in der Handelsperiode 2013 bis 2020 [κανονιστική πράξη σχετικά με την κατανομή δικαιωμάτων εκπομπής αερίων θερμοκηπίου κατά την περίοδο εμπορίας 2013 έως 2020] [Zuteilungsverordnung 2020 (κανονιστική πράξη κατανομής 2020 – ZuV 2020], ως είχε στις 26 Σεπτεμβρίου 2011· άρθρο 2, σημείο 29 (στοιχείο κατανομής με εκπομπές διεργασίας), στοιχεία a, b και c, σημείο 30 (στοιχείο κατανομής με δείκτη αναφοράς θερμότητας)· άρθρο 3, παράγραφος 1

Σύντομη έκθεση των πραγματικών περιστατικών και της διαδικασίας

- 1 Η **προσφεύγουσα**, η οποία ήταν επίσης προσφεύγουσα στη υπόθεση C-682/17, εκμεταλλεύεται στο Grobenkneten (Κάτω Σαξονία) μια εγκατάσταση επεξεργασίας φυσικού αερίου, από την οποία ανακτάται θείο. Η εγκατάσταση ανακτήσεως θείου εφαρμόζει τη λεγόμενη διεργασία Claus. Η εγκατάσταση της προσφεύγουσας χρησιμεύει στη διεργασία του φυσικού αερίου που μεταφέρεται από φυσικά κοιτάσματα (ακατέργαστο φυσικό αέριο). Λόγω της υψηλής συγκεντρώσεως του περιεχόμενου υδρόθειου, χαρακτηρίζεται επίσης ως όξινο αέριο. Το φυσικό αέριο που προκύπτει στο υπέδαφος περιέχει εκ φύσεως διοξείδιο του άνθρακα. Το διοξείδιο του άνθρακα πρέπει να απομακρυνθεί εν μέρει, όπως και άλλα φυσικά συστατικά ακατέργαστου φυσικού αερίου, πριν από τη διοχέτευση του φυσικού αερίου στο δίκτυο παροχής, προκειμένου να τηρηθούν οι προδιαγραφές ποιότητας που θέτει ο διαχειριστής του δικτύου. Στην εγκατάσταση επεξεργασίας φυσικού αερίου της προσφεύγουσας απομακρύνονται από το διοχετευόμενο φυσικό αέριο συστατικά θείου και το διοξείδιο του άνθρακα και ανακτάται στοιχειακό θείο. Η εγκατάσταση επεξεργασίας φυσικού αερίου συνίσταται ιδίως από μια εγκατάσταση ανακτήσεως θείου (που αποτελείται από συστήματα Claus, υπερθερμαντήρα ατμού, ατμολέβητα και κινητήρα αερίου), από συστήματα αποθιώσεως (καθαρισμού) και αφυδατώσεως του φυσικού αερίου, από συστήματα αφαιρέσεως των αέριων υπολειμμάτων καθώς και από πυρσούς καύσεως έκτακτης ανάγκης. Τα συστήματα Claus είναι οι κύριες πηγές εκπομπών διοξειδίου του άνθρακα.
- 2 Η Deutsche Emissionshandelsstelle (γερμανική υπηρεσία εμπορίας δικαιωμάτων εκπομπής, στο εξής: DEHSt) κατένειμε δωρεάν στην προσφεύγουσα, με απόφαση της 17ης Φεβρουαρίου 2014, για την περίοδο κατανομής 2013-2020 (τρίτη περίοδος εμπορίας) συνολικά 4.216.048 δικαιώματα εκπομπής. Η κατανομή αυτή έγινε κατ' εφαρμογήν, εν μέρει, του δείκτη αναφοράς θερμότητας και, εν μέρει,

του δείκτη αναφοράς καυσίμου. Η κατανομή που ζήτησε επίσης η προσφεύγουσα για τις εκπομπές διεργασίας δεν έγινε δεκτή με την αιτιολογία ότι οι εκπομπές διοξειδίου του άνθρακα δεν προέρχονταν από τη διεργασία επεξεργασίας φυσικού αερίου (τη λεγόμενη διεργασία Claus), αλλά περιέχονταν ήδη στην πρώτη ύλη για την επεξεργασία φυσικού αερίου. Επομένως, η εγκατάσταση απλώς διοχέτευε περαιτέρω τις εκπομπές στο πλαίσιο της διεργασίας.

- 3 Η DEHSt απέρριψε την ασκηθείσα κατά της αποφάσεως κατανομής διοικητική ένσταση της προσφεύγουσας, της 12ης Μαρτίου 2014, με απόφαση που εξέδωσε επί της διοικητικής ενστάσεως στις 7 Οκτωβρίου 2019. Ως αιτιολογία εκτέθηκε κατ' ουσίαν ότι δεν μπορούσε να πραγματοποιηθεί κατανομή κατά τη διαδικασία του δείκτη εκπομπών διεργασίας βάσει του άρθρου 2, σημείο 29, στοιχείο b), υπό ee), της Zuteilungsverordnung 2020 (στο εξής: ZuV 2020). Η συντελούμενη στα λεγόμενα συστήματα Claus διεργασία αποτελεί εξώθερμη χημική αντίδραση, διά της οποίας το υδρόθειο μετατρέπεται σε θείο. Η θερμότητα που παράγεται κατά τη διάρκεια αυτής της αντιδράσεως συλλέγεται από λέβητες ανακτήσεως της υπάρχουσας εγκαταστάσεως και κατόπιν χρησιμοποιείται στην ίδια την εγκατάσταση. Η κατανομή για τη χρήση της παραγόμενης θερμότητας στα συστήματα Claus στο στοιχείο κατανομής με δείκτη αναφοράς θερμότητας πραγματοποιήθηκε νομότυπα. Κατά την επεξεργασία του ακατέργαστου αερίου ώστε να μετατραπεί σε φυσικό αέριο, προκύπτει θείο με εξώθερμη χημική αντίδραση. Το διοξείδιο του άνθρακα δεν συμμετέχει στη λεγόμενη αντίδραση Claus ούτε είναι απαραίτητο για αυτήν. Το διοξείδιο του άνθρακα πρέπει να θεωρηθεί απλώς συνοδό αέριο του χρησιμοποιούμενου καυσίμου. Χρησιμοποιείται κατά την έννοια της σχετικής διατάξεως της Zuteilungsverordnung μόνο το υδρόθειο που δεν περιέχει άνθρακα. Από την αντίδραση Claus δεν προκύπτει άλλο διοξείδιο του άνθρακα. Επομένως, το διοξείδιο του άνθρακα, το οποίο εκπέμπεται κατά την περαιτέρω διαδικασία στην ατμόσφαιρα μέσω καπνοδόχου, δεν προέρχεται από τη διεργασία Claus.
- 4 Με την ασκηθείσα στις 8 Νοεμβρίου 2019 προσφυγή, η προσφεύγουσα εμμένει στα αιτήματά της.

Κύρια επιχειρήματα των διαδίκων της κύριας δίκης

- 5 Η προσφεύγουσα προβάλλει τα εξής: Για τη διεργασία Claus, το αέριο τροφοδοσίας απαιτείται να έχει υψηλή περιεκτικότητα σε υδρόθειο. Στη διεργασία Claus πραγματοποιείται εξώθερμη μετατροπή του υδρόθειου σε θείο σε δύο στάδια. Σε πρώτο θερμικό επίπεδο καίγεται στον κλίβανο Claus ένα τρίτο περίπου του υδρόθειου και παράγεται διοξείδιο του θείου. Σε δεύτερο στάδιο παράγεται περαιτέρω θείο σε δύο ή τρία διαδοχικά καταλυτικά επίπεδα στο πλαίσιο εξώθερμης αντιδράσεως. Μετά το τελευταίο καταλυτικό επίπεδο, στο αέριο Claus υπάρχουν ακόμη, μαζί με άζωτο, υδρατμούς και διοξείδιο του άνθρακα, ίχνη θειούχων ενώσεων, τα οποία απομακρύνονται στο μετέπειτα παρεμβαλλόμενο σύστημα αφαιρέσεως των αέριων υπολειμμάτων. Το διοχετευόμενο από την πλυντρίδα αερίων στο σύστημα Claus διοξείδιο του

άνθρακα το οποίο εμπεριέχεται στο όξινο αέριο ως πρώτη ύλη, και του οποίου η επεξεργασία είναι εν προκειμένω το επίδικο ζήτημα, δεν συμμετέχει στη διεργασία Claus, αλλά διοχετεύεται με το αέριο Claus, που περιέχει υδρόθειο, στην εγκατάσταση καθαρισμού απαερίων και εκλύεται μέσω της καπνοδόχου στην ατμόσφαιρα. Κύρια πηγή της εκπομπής διοξειδίου του άνθρακα είναι το διοξείδιο του άνθρακα που υπάρχει ήδη εγγενώς στο φυσικό όξινο αέριο. Αυτό ελευθερώνεται στην ατμόσφαιρα κατά την διάρκεια της παραγωγής θείου μέσω της διεργασίας Claus. Σύμφωνα με την απόφαση του Δικαστηρίου της Ευρωπαϊκής Ένωσης της 20ής Ιουνίου 2019, η απελευθέρωση του εγγενούς διοξειδίου του άνθρακα υπόκειται στο καθεστώς εμπορίας δικαιωμάτων εκπομπής.

- 6 Η προσφεύγουσα είναι της γνώμης ότι έχει αξίωση δωρεάν κατανομής για το έτος 2013 για ένα στοιχείο κατανομής με εκπομπές διεργασίας σύμφωνα με το άρθρο 2, σημείο 29, στοιχείο b, υπό ee), του ZuV 2020 ή το άρθρο 3, στοιχείο η', σημείο v, της αποφάσεως 2011/278 της Επιτροπής. Οι επίδικες εκπομπές διοξειδίου του άνθρακα προκύπτουν από τη χρήση ανθρακούχου πρώτης ύλης. Το όξινο αέριο που χρησιμοποιείται για την παραγωγή θείου προκύπτει από τη φύση στους υπόγειους ταμιευτήρες από τους οποίους εξάγεται και περιέχει μείγμα από υδρόθειο, υδρατμούς, μεθάνιο και διοξείδιο του άνθρακα. Το διοξείδιο του άνθρακα περιέχει άνθρακα.
- 7 Σε αντίθεση προς την άποψη της καθής, το διοξείδιο του άνθρακα δεν μπορεί να θεωρηθεί απλώς ως συνοδό αέριο. Οι περαιτέρω παρατηρήσεις της προσφεύγουσας επί του σημείου αυτού αντιστοιχούν προς τις παρατηρήσεις που διατύπωσε στην κύρια δίκη της υποθέσεως C-682/17.
- 8 Σε αντίθεση προς την άποψη της καθής, δεν πραγματοποιείται ούτε απλή διοχέτευση του διοξειδίου του άνθρακα. Οι σχετικές παρατηρήσεις της προσφεύγουσας αντιστοιχούν επίσης, κατ' ουσίαν, προς αυτές που διατύπωσε στην κύρια δίκη της υποθέσεως C-682/17.
- 9 Κατά την άποψη της προσφεύγουσας, το γράμμα του ορισμού της έννοιας της υποεγκατάστασης εκπομπών διεργασίας προϋποθέτει πράγματι ότι η χρησιμοποιούμενη πρώτη ύλη περιέχει άνθρακα. Κατά το γράμμα των σχετικών διατάξεων, δεν απαιτείται να συμμετέχει ο άνθρακας και στην πραγματοποιούμενη χημική αντίδραση. Η χρήση προϋποθέτει απλώς ότι κάτι χρησιμοποιείται για ορισμένο σκοπό. Αυτό προκύπτει επίσης από τις διάφορες γλωσσικές αποδόσεις του άρθρου 3, στοιχείο η', σημείο v, της αποφάσεως 2011/278. Σε αντίθεση προς την εν προκειμένω κρίσιμη διάταξη του άρθρου 3, στοιχείο η', σημείο v, το γράμμα του άρθρου 3, στοιχείο η', σημείο iv, προϋποθέτει, παραδείγματος χάριν, ρητώς ότι, στις δραστηριότητες της τελευταίας αυτής διατάξεως, το ανθρακικό υλικό συμμετέχει στην αντίδραση.
- 10 Τα λοιπά, στηριζόμενα σε εκτιμήσεις συστηματικής και τελολογικής ερμηνείας, επιχειρήματα υπέρ του ότι, για τις εκπομπές διεργασίας, πρέπει να λαμβάνεται ως βάση όχι η συμμετοχή του άνθρακα στην αντίδραση Claus, αλλά απλώς η

αιτιώδης συνάφεια μεταξύ της εκάστοτε διεργασίας και της δημιουργίας εκπομπών διοξειδίου του άνθρακα, αντιστοιχούν προς τα επιχειρήματα που προβλήθηκαν στην κύρια δίκη της υποθέσεως C-682/17.

- 11 Τέλος, η προσφεύγουσα επισημαίνει ότι οι ενιαίοι κανόνες της ΕΕ περί κατανομής δεν έχουν ως στόχο να εφαρμόζεται στις εγκαταστάσεις παραγωγής θείου μόνο η κατανομή βάσει δείκτη αναφοράς θερμότητας. Ο εφαρμογή του δείκτη αναφοράς θερμότητας και μόνον θα συνιστούσε αδικαιολόγητη άνιση μεταχείριση σε σχέση με τα πολλά άλλα χημικά προϊόντα, για τα οποία προβλέφθηκαν ρητώς στο παράρτημα I της αποφάσεως 2011/278 δείκτες αναφοράς προϊόντος. Πρέπει να ληφθεί υπόψη ότι οι μεταφερόμενες από το υπέδαφος ποσότητες διοξειδίου του άνθρακα δεν καλύπτονται από κανένα άλλο στοιχείο κατανομής.
- 12 Οι ισχυρισμοί της **καθής** αντιστοιχούν κατ' ουσίαν στα επιχειρήματα που προέβαλε στην κύρια δίκη της υποθέσεως C-682/17.

Σύντομη έκθεση του αιτιολογικού της προδικαστικής παραπομπής

- 13 Το αιτούν δικαστήριο επισημαίνει ότι, σε αντίθεση προς την περίπτωση την οποία έκρινε το Δικαστήριο στην υπόθεση C-682/17, στην προκειμένη περίπτωση ο περιλαμβανόμενος στην εγκατάσταση θερμοηλεκτρικός σταθμός της προσφεύγουσας εντάχθηκε στο δίκτυο για πρώτη φορά το 2014 και διοχέτευσε ρεύμα στο δημόσιο δίκτυο για πρώτη φορά το καλοκαίρι του 2014, επομένως δε μετά την έναρξη της τρίτης περιόδου εμπορίας και μετά την έκδοση της αποφάσεως κατανομής.
- 14 Τα προδικαστικά ερωτήματα 1 έως 3 αφορούν το ζήτημα αν –και, κατά περίπτωση, με βάση ποιο επίπεδο εκπομπών– υφίσταται αξίωση δωρεάν κατανομής δικαιωμάτων εκπομπής για τη λεγόμενη διεργασία Claus που λαμβάνει χώρα στην επίδικη εγκατάσταση, ζήτημα το οποίο έχει επίδραση στο συνολικό ύψος της αξίωσης κατανομής της προσφεύγουσας.
- 15 Βάση για την υποβολή του προδικαστικού ερωτήματος 4 αποτελούν οι σκέψεις του Δικαστηρίου στην απόφαση Borealis κ.λπ., συγκεκριμένα δε οι σκέψεις 62 και 69 της αποφάσεως αυτής.
- 16 Από τις σκέψεις αυτές συνάγεται, κατά την άποψη του αιτούντος δικαστηρίου, ότι το ζήτημα της ιεραρχήσεως των τριών «εναλλακτικών προσεγγίσεων» δεν πρέπει να τίθεται κατά τη χορήγηση δικαιωμάτων εκπομπής. Αν η υπαγωγή σε κάποιον ορισμό σε όλες τις εξεταζόμενες περιπτώσεις αποκλείεται αμοιβαίως, δικαιώματα εκπομπής χορηγούνται ούτως ή άλλως μόνο βάσει ενός εκ των τριών δεικτών αναφοράς. Η καθής υποστηρίζει επίσης σε άλλες δίκες που εκκρεμούν ενώπιον του δικάζοντος τμήματος την άποψη ότι υπάρχει ιεράρχηση μεταξύ των τριών «εναλλακτικών προσεγγίσεων» και στηρίζεται στην παραδοχή ότι ο δείκτης αναφοράς θερμότητας προηγείται της κατανομής βάσει του δείκτη αναφοράς εκπομπών διεργασίας.

- 17 Με την επιφύλαξη της απαντήσεως στα προδικαστικά ερωτήματα 1 και 3, στην προκειμένη περίπτωση φαίνεται πιθανό ότι οι προκύπτουσες από τη λεγόμενη διεργασία Claus εκπομπές μπορούν να ανταποκρίνονται τόσο στον ορισμό του δείκτη αναφοράς θερμότητας όσο και στον ορισμό των εκπομπών διεργασίας. Ο διαχωρισμός μεταξύ δείκτη αναφοράς θερμότητας και δείκτη αναφοράς καυσίμου είναι σαφής λόγω της διαφοροποίησης μεταξύ μετρήσιμης και μη μετρήσιμης θερμότητας. Κατά την εκτίμηση του δικάζοντος τμήματος, μια αποσαφήνιση της σχέσεως μεταξύ κατανομής βάσει δείκτη αναφοράς θερμότητας και κατανομής βάσει εκπομπών διεργασίας φαίνεται, στην προκειμένη περίπτωση, αναγκαία, με την επιφύλαξη της απαντήσεως στα προδικαστικά ερωτήματα 1 έως 3. Τούτο διότι, όταν στη λεγόμενη διεργασία Claus χρησιμοποιείται ανθρακούχος πρώτη ύλη κατά την έννοια του άρθρου 3, στοιχείο η', σημείο ν, της αποφάσεως 2011/278, τότε μπορεί να υπάρξει χορήγηση δικαιωμάτων για τη θερμότητα που προκύπτει κατά την εξώθερμη διεργασία Claus τόσο βάσει του δείκτη αναφοράς θερμότητας δυνάμει του άρθρου 3, στοιχείο γ', όσο και βάσει του δείκτη αναφοράς για εκπομπές διεργασίας δυνάμει του άρθρου 3, στοιχείο η', σημείο ν, της αποφάσεως 2011/278.

Το προδικαστικό ερώτημα 5 έχει σημασία, κατά την άποψη του δικάζοντος τμήματος, για την έκδοση αποφάσεως, αν στην παρούσα διαδικασία προσφυγής δεν μπορεί να υπάρξει τελεσίδικη απόφαση πριν από τη λήξη της τρίτης περιόδου εμπορίας.

- 18 Η τρίτη περίοδος εμπορίας λήγει στις 31 Δεκεμβρίου 2020. Κατά τη νομολογία των γερμανικών δικαστηρίων, η λήξη της πρώτης και της δεύτερης περιόδου εμπορίας είχε ως συνέπεια ότι απαιτήσεις κατανομής οι οποίες εξακολουθούσαν να υφίστανται μέχρι τις 30 Απριλίου του έτους που ακολούθησε τη λήξη της περιόδου εμπορίας δεν μπορούσαν πλέον να ικανοποιηθούν, αλλά έπαυσαν να υφίστανται ελλείψει ρητής μεταβατικής διατάξεως στο εθνικό δίκαιο. Μεταβατική διάταξη για απαιτήσεις κατανομής που εξακολουθούν να εκκρεμούν δικαστικώς και, επομένως, εξακολουθούν να υφίστανται δεν υπάρχει στο εθνικό δίκαιο ούτε για την τρίτη περίοδο εμπορίας. Ως αιτιολογία αυτής της ελλείψεως εθνικής μεταβατικής διατάξεως προβλήθηκε το ότι οι κανόνες για τη δωρεάν κατανομή δικαιωμάτων κατά την περίοδο εμπορίας 2021-2030 καθορίζονται οριστικά στον κανονισμό της ΕΕ περί κατανομής και η μεταξύ περιόδων μεταφορά απαιτήσεων κατανομής επιτρέπεται μόνον εφόσον αυτό προβλέπεται για την τέταρτη περίοδο εμπορίας στον κανονισμό της ΕΕ περί κατανομής (ο οποίος βρισκόταν ακόμη υπό επεξεργασία κατά το χρονικό σημείο της αντικρούσεως της ομοσπονδιακής κυβερνήσεως).
- 19 Το αιτούν δικαστήριο τάσσεται υπέρ μιας ενιαίας εκτιμήσεως, σε επίπεδο ενωσιακού δικαίου, των απαιτήσεων κατανομής που εξακολουθούν να υφίστανται. Επισημαίνει ότι δεν υπάρχει, συναφώς, ρητή ρύθμιση ούτε στην οδηγία 2003/87 ούτε στην απόφαση 2011/278. Ρύθμιση για τη μεταξύ περιόδων μεταφορά απαιτήσεων κατανομής, π.χ. υπό τη μορφή επιφυλάξεως της νομολογίας, δεν υπάρχει ούτε στον εν τω μεταξύ εκδοθέντα κατ' εξουσιοδότηση

κανονισμό (ΕΕ) 2019/331 της Επιτροπής, της 19ης Δεκεμβρίου 2018 (ΕΕ 2019, L 59, σ. 8, κανονισμός της ΕΕ περί κατανομής).

- 20 Η ρύθμιση του άρθρου 13 της οδηγίας 2003/87 για την ισχύ των δικαιωμάτων [εκπομπής αερίων θερμοκηπίου] δεν αναφέρεται στο ζήτημα των δικαιωμάτων που δεν έχουν ακόμη κατανεμηθεί κατά τη λήξη της τρίτης περιόδου εμπορίας. Κατά την έβδομη αιτιολογική σκέψη της αποφάσεως 2015/1814 (ΕΕ) του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 6ης Οκτωβρίου 2015, τα δικαιώματα τα οποία δεν έχουν κατανεμηθεί σε εγκαταστάσεις σύμφωνα με το άρθρο 10α, παράγραφος 7, της οδηγίας 2003/87 και τα δικαιώματα τα οποία δεν έχουν κατανεμηθεί σε εγκαταστάσεις λόγω της εφαρμογής του άρθρου 10α, παράγραφοι 19 και 20, της εν λόγω οδηγίας («μη κατανεμημένα δικαιώματα») θα πρέπει να τεθούν στο αποθεματικό το 2020. Κατά την άποψη του αιτούντος δικαστηρίου, η έβδομη αιτιολογική σκέψη συνηγορεί υπέρ του ότι η μετάβαση από την τρίτη στην τέταρτη περίοδο εμπορίας δεν έχει ως συνέπεια την εξάλειψη απαιτήσεων χορηγήσεως πρόσθετων δικαιωμάτων οι οποίες δεν έχουν ικανοποιηθεί μέχρι το χρονικό αυτό σημείο. Δεν υπάρχει ωστόσο σαφής ρύθμιση για την τύχη των απαιτήσεων χορηγήσεως πρόσθετων δικαιωμάτων οι οποίες δεν έχουν ικανοποιηθεί μέχρι το τέλος της τρίτης περιόδου εμπορίας.
- 21 Το ζήτημα αυτό τίθεται σε πλείονες διαδικασίες που εκκρεμούν ακόμη ενώπιον του δικάζοντος τμήματος, αλλά και στους άλλους βαθμούς δικαιοδοσίας των εθνικών δικαστηρίων. Δεδομένου ότι δεν θα είναι δυνατή η έκδοση τελεσίδικης αποφάσεως σε κάθε διαδικασία μέχρι τη λήξη της περιόδου εμπορίας και ότι, λόγω της μέχρι τούδε νομολογίας των γερμανικών δικαστηρίων, οι φορείς εκμεταλλεύσεως εγκαταστάσεων φοβούνται ότι θα παύσουν να υφίστανται οι απαιτήσεις κατανομής, έχουν ήδη γνωστοποιηθεί στο δικάζον τμήμα διαδικασίες ασφαλιστικών μέτρων προς προστασία δικαιωμάτων. Σε τέτοιες διαδικασίες ασφαλιστικών μέτρων το δικάζον τμήμα δεν μπορεί να προδικάσει μια αναγκαία για το ζήτημα αυτό απόφαση του Δικαστηρίου.
- 22 Το αιτούν δικαστήριο ζητεί από το Δικαστήριο να διασαφηνίσει επίσης ανεξαρτήτως της απαντήσεως στα λοιπά προδικαστικά ερωτήματα το ζήτημα των συνεπειών που θα έχει η λήξη της τρίτης περιόδου εμπορίας επί της τύχης των μη ικανοποιηθεισών μέχρι το χρονικό αυτό σημείο απαιτήσεων κατανομής, δεδομένου ότι πρόκειται για βασικό ζήτημα το οποίο τίθεται σε όλες τις ένδικες διαδικασίες που εξακολουθούν να εκκρεμούν εντός της Ένωσης σχετικά με τη χορήγηση πρόσθετων δικαιωμάτων εκπομπής και χρήζει επειγόντως διασαφηνίσεως για τη διαφύλαξη της ασφάλειας δικαίου και της ομοιόμορφης εφαρμογής του δικαίου της Ένωσης περί εμπορίας δικαιωμάτων εκπομπής.